

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

20. Affectus Amoris exempla.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

vis falsæ pulchritudinis elusi, quam sæpissimè defectunt à vero, si apertis semel oculis turpitudinem agnouerint, in eo ipso, quod pulcherrimum mente, ac cogitatione deformabant, statim incipiunt odisse, quod antea flagrantius deperierunt.

Ad summum amor amore, quasi clauus clauo depellendus, & animo fœdis amoribus obsessio, alia studia, quibus ipse delectari honestè possit, instillanda sunt, multos literæ, alios venatio, alios aliæ exercitationes, variæque oblectamenta sanarunt; sed nihil homini præsertim Christiano præstantius est, quam ad diuina orationis, & abstinentiæ prælidia recurrere, hæc est enim *armatura fortium*, qua coniurata in omnium perniciem tela, potentius infringuatur, vel remissa nocendi diritate, penitus hebescunt. Sed horum remediorum tractatio, ad aliud pertinet institutum.

Affectus amoris exempla.

CAPVT XX.

D. Ambrosii de obitu Satyri fratris. Affectus amoris.
Qvanta vis sit honesti amoris, quamque lauares eius affectus, à nullo commodius, quam a Diuo Ambrosio, in ea oratione, quam in obitum Satyri fratris habuit, arbitror esse delineatam.

Nunquam totus in me fui, sed in altero nostri pars maior amborum. Atque utinam, ut memoratæ, ut gratæ, ita etiam vitæ tuæ hoc quicquid est, quod spiramus, aut spirare possemus: dimidiumque meorum decideret temporum, quod ad tuorum proficeret usum.

Ego te frater hæredem feceram, tu hæredem me reliquisti.

Ego te superstitem optabam, tu me superstitem dimisisti: Quid mei successor hæredis? quid agam meæ vitæ superstites? quid agam exorsors huius, quod cupio luminis?

Ego te, frater, non requiram, aut possim vquam obliuisci tui? Quas grates? quæ munera referam tibi? Nihil à me præter lachrymas habes. Aut fortasse securus meriti tui, quas solus superstites habeo lachrymas non requiris. Nam etiã cum adhuc viueres, fieri prohibebas, mortuorem que magis nostrum, quam tuam mortem tibi esse testabaris dolori.

Habeo planè pignus meum, quod nulla mihi peregrinatio iam possit auellere: Habeo quas complectar reliquias: Habeo tumulum,

quem corpore tegam. Veinam potuisssem aduersus mortem tuam, meum corpus obijcere. Si gladijs petitus esses, me potius pro te obtulisssem. Nihil mihi profuit vltimos hausisse anhelitus, nihil flatus meos inspirasse morienti. Putabam enim, quod, aut tuam mortem ipse susciperem, aut meam vitam in te transfunderem.

An ego possum, aut non cogitare de te, aut vnquam sine lachrymis cogitare? Quid mihi sine te, aut tibi vnquam sine me voluptati fuit?

Ades, inquam, & semper ostenderis, & te toto animo, ac mente complector, aspicio, alloquor, osculor, comprehendo: Ipsæ iam noctes, quæ quasi molestiores viuente te videbantur, quod mutui conspectus copiam denegarent, ipse iam somnus colloquiorum nostrorum dudum interruptor inamabilis, dulcis esse cepit, quia te mihi reddidit.

Teneo igitur te, frater, nec mihi te mors, *Lachrymae* aut tempus auellet. Ipsæ dulces lachrymæ sunt, *suauis* ipsi fletus iucundi, quibus restinguitur ardor animi, & quasi relaxatus euaporat affectus. Neque enim sine te esse possum, aut tui non meminisse vnquam, aut meminisse sine lachrymis. O amari dies, qui interruptam copulam perditis! ò flebiles noctes, quæ tam bonum confortem quieris, & individuum mihi comitem perdidistis!

Para hospiti consortium, & quemadmodum hic nobis omnia fuisse communia: Ita illie quoque diuiduum nesciamus, nec quæso cupientem tui deserat, properantem expecta, festinantem adiua, & si diutius tibi morari videor, accersere. Neque enim vnquam prolixius absumus à nobis, tu solebas reuifere; nunc quoniam redire non potes, nos ad te ibimus, æquum est, ut officium rependamus.

Mellei planè, & ut vno verbo dicam, ambrosij affectus, quibus si celeberrimam Origenis de S. Magdalena in Christum amore, homiliam conferas, nihil inuenies amantius. Sed hæc in priuata amicitia. Alij sunt affectus, ad publicam beneuolentiam conciliandam valde compositi, quibus propter summam morum suauitatem, referus est M. Tullius, nescio enim, quo pacto blandissimè se in animos insinuat, longè aliter, quam Demosthenes, qui in istis, ex ingenij sui conditione, durior est, & austerior. Quid est magis illecebrosum hæc oratione?

Video P. C. in me omnium vestrum ora, *Cic. 4. in Catil.*

Ccc

atque

arque oculos esse conuersos. Video vos non solum de vestro, ac reipublicæ, verum etiam, si id depulsum sit, de meo periculo esse sollicitos. Est mihi iucunda in malis, & grata in dolore, vestra erga me voluntas. Sed eam per Deos immortales quæso deponite, arque obliuisci salutis meæ, de vobis, ac de liberis vestris cogitate. Mihi quidem si hæc conditio consularis data est, vt omnes acerbitates, omnes dolores, cruciatuque perferrem: feram non solum fortiter, sed etiam libenter, dummodo meis laboribus, vobis, P. R. dignitas, salusque pariat. Ego sum ille Consul P. C. cui non forum, in quo omnis æquitas continetur: non campus, consularibus auspicijs consecratus: non curia, summum auxilium omnium gentium: non domus, commune perfrugium; non lectus, ad quietem datus, &c.

Hæc intimos sensus, voluntatesque deuinciunt, vbi scilicet nostra causa, sollicitum, & ærumosum virum grauem videmus, qui omnia sua pericula negligit, vt nostris rebus prouideat.

Hoc idem ipsum eloquentissimè tractat D. Chrysostomus, vbi suum in Constantinopolitanos studium, amorem, & charitatem intimam declarans, ait, se omnium nomina cordi, & visceribus impressa gerere, eorum perpetuo meminisse, de vniuersorum salute sollicitum: quo fit, vt dum de aliorum commodis noctes, diesque cogitat, sui penè obliuiscatur. Item:

D. Chrys. in
e. at. ante
quam iret
in exilium.
Adulatorij
affectus vi-
tandi.

Υμεις ἐμοὶ πατέρες, πῶς ὑμῶν δύναμαι
ἐπιλαθεῖσθαι; ὑμῶς ἐμοὶ ζωὴ, ὑμῶς ἐμοὶ εὐδοκί-
αντις, ἐὰν ὑμῶς προκόψητε, εὐδοκίῳ. ἔστε ἐμοὶ
ζωὴ, πᾶσι. ὅτι ἡμετέρα καίτοι θνητῶν. ὅθεν
μυρίαις ὑπὲρ ὑμῶν πράγμασι ἐπιμῶ, καὶ οὐ-
δέμιαν χάριν παρῆκα, ἀλλὰ καὶ ὄφειλμι ἀποδί-
δωμι, &c.

Georgij
Corcyrensis
ad Ema-
nuel. Du-
cam epist.

Quam alieni sunt isti affectus, ab illa Georgij Corcyæorum Episcopi facta adulatione, qui vt Imperatoris Emanuelis Ducæ benivolentiam caperet, ita eum alloquitur:

Eodem die, quo ab oculis meis discessisti, Domine Imperator, discessit etiam à me modica illa corporis valerudo, quam fucram adeptus: Fortasse enim, quemadmodum audimus de Apostolis Dei præconibus factum, quod sola ipsorum umbra, infirmorum ægri- tudines curabat, ita etiam de mea corporis infirma valerudine, ego possem in Christo glo-

riari, quod tua umbra, Imperatoris scilicet meæ à Deo custoditi, mea membra quam primum firmat, & corroborat, & quasi cadauer quoddam, corpus meum in vitam reuocatur, & quasi paralyticus alter ego exulto, idque non semel, aut iterum mihi euenit, sed etiam tertio: Vt hinc aperte consiciam, quod gratia quædam diuina, corpus tuum (potentissime Domine) consequatur, quod etiam de Eliseo, duplici videlicet Elia, quia duplicem spiritum habebat Elia, in sacris habetur literis; quod viuificum illud Elisei corpus, cadaueri cui- dam cū accessisset, illud in vitam quamprimum reuocauit. Quid igitur ego animo voluam? aut quid dicam, nisi quod magna fulsus spe, quam habeo de recuperanda salute, sequor te; Imperator, quocumque ieris: Hæc oratio tam Græcula, nuaquam altos, & generosos animos pelliciet ad amorem, quin potius auersionem, & stormachum ingenerabit, mallem dixisset cum Poeta:

Te sine, va misero mihi, lilia nigra videntur;
Nec sapiunt fontes, & acosunt vina bibenti:

At tu si venias, & candida lilia fient,
Et sapient fontes, & dulcia vina bibentur.

quod fufius postea dixit Olympius.

Te sine, va misero mihi, lilia nigra videntur,
Pallentesque rosa, nec dulces rubens hyacinthus,

Nullos nec myrta, nec laurus spiras odores:
At tu si venias, & candida lilia fient,

Purpureæque rosa, tum dulces rubens hyacin-
thus,

Tum mihi cum myrto, laurus spirabit odore.

Colly-
nim.

De affectibus lætitiæ, & spei.

CAPVT XXI.

Vleini sunt amor, voluptatis, & lætitiæ affectus. Amorem circa bonum, tam futurum, quam præsens versatur. Spes, sola futuri ratione definitur: Lætitiæ, motus est animi, ex iudicio præsentis iam boni. Nihil autem attinet, san ipsam sit verum, an opinio- ne duntaxat deformatum, neque enim minus afficit rerum iucundarum imago, quas sibi quis certissimè tenere persuadet, quam si iam præsentem forent.

Amer-
liti-
tia, & spei
quomodo
differant.

Talis erat Argiui illius lætitiæ, qui cum eximi-